

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 76. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1914. április 3

Munkanélküliek.

(K. Ö.) Soha annyi baja az ál-
lamnak és társadalomnak nem volt
a munkanélküliekkel, mint az elmúlt
esztendőben. Vigasztalásunkra szól,
hogy a munkanélküliség nemzet-
közi jelenség. Ausztria, Németország,
Franciaország, Anglia és az Egye-
sült Államok kormányai és társa-
dalma egyaránt az elé a probléma
elő vannak állítva, mit csináljanak
a munkanélküliség ellen. Mert amint
igaz, hogy szomorú látvány az az
ember, aki dolgozni akar, de mun-
kát nem kap és amint igaz, hogy
minden munkabíró embernek joga
van a munkához, úgy igaz az is,
hogy szerencsétlen az a társadalmi
és gazdasági rend, mely a munkás-
kezeket foglalkoztatni nem tudja.

A régi jó időkben Franciaország-
ban úgy oldották meg a munkanél-
küliség kérdését, hogy a munkanél-
kült gályarabságra ítélték. Lengyel-
országban a munkanélkült kényszer-
munkára kényszerítették és he-
tenként megbotoztatták. A krónika
hallgat arról, hogy ezzel a szigoru-
sággal minden munkanélküli, vagy
csak a munkakerülővel szemben
jártak el. Mert nálunk is temérdek-
sok a munkakerülő, kik azzal di-
esekesznek, hogy munkanélküliek.
A tél folyamán sok városban ösz-
szeirták a munkanélkülieket, mikor
azután bekövetkeztek a nagy hava-
zások, felszólították a munkanélkü-
lieket, hogy tisztességes napszám és
nem inségbérek mellett takarítsák
el a havat, a munkanélküliek 10-20
százaléka állt munkába. A többi
várta a segílyt állam és társada-
lomtól.

A munkanélküliséget a termelés
csökkentése idézte elő. Ennek kö-
vetkezménye a munkabérek leszál-
lítása és a munkások egy részének
szélnek eresztése. Mikor tehát a ter-
melés, vagy már nem tud annyit
termelni, mint azelőtt, mert a ter-
melt cikket nem tudja értékesíteni,
vagy már nem tudja abban az ár-
ban értékesíteni, mint azelőtt, bekö-
vetkezik a gazdasági válság, mely-
nek kísérő jelensége a munkanél-
küliség. És mivel a munkanélküli-
ség a kapitalista termelési rend tér-
foglalása óta honosult meg, szinte
tantételként mondhatjuk ki, hogy a
munkanélküliséget a kapitalizmus
idézte elő.

Kit állítsunk sorompóba a mun-
kanélküliség csökkentésére? Két-
ségkívül az államot és a városokat.
Az állam megfelelő befektetésekkel
növelje a munkaalkamakat. Ehelyett
a már megszavazott beruházásokat
sem hajtja végre. Mert nincs pén-
zünk. És ami van, inaktív al-
kotásokra és a militarizmus tul-
tengésére kell. A közös hadsereget és
honvédséget folyton szaporítjuk. Most
még csak 2388 ujonecal. De 1918-ban
13,676 ujonecal többet adunk. Eddig
hadosztályonként elég volt huszon-
négy ágyú, most hatvan kell. Ál-
lami költségvetésünk deficités, az
egyenleg csak kölcsönrel állítható
helyre. És ezzel már eleve figyel-
meztetjük a mozgó tőkét, hogy ké-
szüljön fel idejében újabb bő ara-
tásra. Az adóságesinálás útja nem-
csak az egyeseket, de az államokat
is a esődbe viszi.

A városoktól is hiába várjuk a
kérdés gyökeres megoldását. Segé-
lyezhetik a munkanélkülieket, mint

azt a városok a genti rendszer el-
fogadásával teszik. A munkanélkü-
lieknek azonban nem segíly, hanem
munka kell. Tehát a városoknak is
pénzre van szükségök, hogy hasz-
nos beruházásokkal a munkáske-
zeket lehessen foglalkoztatni és a
városoknak újabb jövedelmeket biz-
tosítani. Pénzök a városoknak azon-
ban nincs és most írják össze, ki-
nek mennyi kell.

Más gazdasági és más nagypoli-
tikára van szükségünk. Olyanra,
mely lehetővé teszi, hogy itt min-
denki tudjon dolgozni és keresni.
Ez a termelési rendbe folytonossá-
got idézne elő és a törvénytelen
spekulációt a maga medrébe terelné
vissza. Lehetetlenné lenne téve az a
gazdasági jelenség, hogy a speku-
láció minden ok nélkül tulproduk-
ciót és termelési hiányt tud elő-
idézni, mert mindkét természetü
konjunkturából hasznot merit. A
termelés és a munkaerő azonban
kárt szenved. A termelés és értéke-
sítés gazdasági rendjének biztosítá-
sával is megközelítjük a kérdés meg-
oldását.

A Házat elnapolják. A főrendiház
folyosóján tegnap délben megjelent Beöthy
Pál, a képviselőház elnöke, és Szász Károly
alelnök. Gróf Tisza István miniszterelnök
kijött az ülésteremből és a folyosó egyik
pamlagán hosszabb ideig tanácskozott az el-
nökkel. — A tanácskozáson a képviselőház
ülésszakának berekesztéséről és a delegációk
előkészítéséről volt szó.

Hír szerint a képviselőháznak legköze-
lebbi napokban újabb formális ülése lesz,
amelyen a mostani ülészakot királyi kéz-
irattal berekesztik. A képviselőház ezután
április huszadikáig elnapolja üléseit. Április

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashíd mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes
lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes fel-
szerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kívánatra díjtalanul szolgálunk.

huszadikán megkezdődik az új ülészak, megválasztják a képviselőház alelnökeit és elvégzik az alakulás további teendőit, amelyek pár napot vesznek igénybe. A delegációkat április 28-ára hívják össze Budapestre. Hir szerint a király Budapestre érkezik a delegációk megnyitására.

A főrendiház ülése.

A főrendiház tegnap délben ülést tartott, amelyen a tengeri hajóstársaságok állami segítségéről szóló törvényjavaslatokat tárgyalta.

Jósika Samu báró 11 óra után nyitja meg az ülést.

Az elnök meleg szavakkal emlékezik Gruics Mihály károlyvárosi püspök és Somssich Imre gróf elhunytáról. Emléküket megörökítik a mai ülés jegyzőkönyvében.

Napirenden vannak a tengerhajóstársaságok állami segítségéről szóló törvényjavaslatok.

Dessewffy Aurél gróf a javaslatokat nem tartja időszerűeknek. 1917-ben járnak le kereskedelmi szerződéseink, nem helyes tehát kereskedelmi politikánknak prejudikálni, annál kevésbé, mert Ausztriával kötött kiegyezésünk is 1917-ben jár le. Mivel egyetlen utunk a külföldre Fiume felé vezet, arra nagy súlyt kellene helyezni. Másrészt teherviselési képességünkhöz mérve azok a szubvenciók, melyeket ezek a javaslatok megállapítanak, túlságosan nagyok. Ausztria sokkal gazdagabb állam, mint Magyarország, mi nem tarthatunk vele lépést a tengeri hajózás segítésében.

A marokkói járatra 1.800.000 koronát fogunk áldozni, holott nekünk semmiféle mezőgazdasági kivitelünk Marokkóban nincsen, sőt ipari cikkekkel sem viszünk oda. Ez az áldozat semmiképpen sincs arányban a hajóstársaságok által teljesített szolgálattal.

Helytelen az államvasuti tarifapolitika

is, mert csak így lehetséges, hogy az argentinai tengeri néha olcsóbb Csehországban, mint a délmagyarországi tengeri. A mikor nem tudjuk még, hogy hogyan fog alakulni az államvasut tarifapolitikája az új kiegyezés után, nagyon káros dolog előre kötni tengerhajós politikánkat hosszú jövőre.

A szólok nincs abban a helyzetben, hogy a javaslatokat elfogadhatná.

Harkányi János báró kereskedelmi miniszter arra hivatkozik, hogy a tárgyalás alatt levő javaslatok a képviselőházi viták után már nagyon is ismertek, nem akar tehát visszaélni a főrendek türelmével és nem akar tehát visszaélni a főrendek türelmével és nem akarja bővebben kifejezni a javaslatoknak szükségességét.

A miniszter fölfogása szerint az Ausztriával való kiegyezésnek nem prejudikálnak a tengerhajós szerződések, sőt éppen a kiegyezésre való tekintettel nagyon helyesen járt el a kormány, hogy már előre gondoskodott a kivitelnek Ausztriától való függetlenítéséről és a tengeri uton való kivitel biztosításáról. Az lett volna helytelen, ha a kormány csak az utolsó órában igyekezett volna a külföldi forgalom biztosításáról gondoskodni.

A tengerhajózási társaságaink nehéz uttoró munkát végeztek. Amikor végre oda jutottak, hogy munkájuknak gyümölcsét is élvezzék, akkor a tengeri hajózást visszafejlesztési nagyon helytelen dolog volna. Majd azt fejtegeti a miniszter, hogy az ausztriai gyapjubehozatal juhtenyésztésünkre nézve nem veszedelmes és hogy a marokkói járatok nagyobb segítését kivitelünk fejlődése teljesen megokolja.

Harkányi pénzügyminiszter felvilágosításai után a javaslatot elfogadták.

A boszniai vasutak javaslatánál Gál Jenő szólalt fel.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy az új vasut Magyarország közgazdasági érdekeit egyáltalán nem sérti, sőt azokat előmozdítja. Ezt különösen a legutóbbi balkáni háború alkalmával érezhette volna az máig.

Tisza Iszólalása után a javaslatot elfogadták.

Ülés végén parázs nemzetiségi vita fejlődött ki.

Károlyi Mihály gróf ugyanis elítélte a románokkal való tárgyalásokat, melyek az állami érdekekkel ellentétben állanak. A románokkal szemben más álláspontot kívánnak a nemzet érdekei. Mi teljesen tétlenül nézzük, hogy a déli részeken fegyvereket vásárolnak az oláhok. Tétlenül nézzük, hogy a román papok közül kerülnek ki a leghevesebb agitátorok.

Hosszu Vazul tiltakozik.

Károlyi Mihály meggyanúsításai ellen.

Tisza István: A román nép fegyverkezéséről keletkezett híreket nem kell valószínűnek tekinteni.

A román kulturliga törekvéseit hidegvérrel kell fogadni s nem kell fontos dolognak minősíteni.

Végül is az Emke átirata felett napirendre tértek.

Ezután több apróbb javaslatot fogadtak el s ezzel ülés véget ért.

A választókerületek beosztása.

A választókerületek beosztásáról intézkedő belügyminiszteri rendeletet a képviselőház mai, pénteki ülésén mutatja be a miniszter.

Politikai körökben nézetkülönbség merült fel arra nézve, hogy a miniszter csupán bemutatja-e a rendeletet, vagy pedig azt vita tárgyává lehet-e tenni.

Erre nézve Szász Károly alelnök a következőképp nyilatkozott:

— A pénteki ülés napirendjére a további teendők megbeszélése van kitűzve. Ertesülésem szerint az elnökség be fogja mutatni a főrendiháznak mai ülésén elfogadott törvényjavaslatokról szóló üzeneteit. Ezenkívül Sándor János belügyminiszter bemutatja a kerületek beosztásáról kibocsá-

LONDONI LEVÉL.

London, 1914. márc. 28.

Annak idején nagy port vert föl az angol hadsereg ujoncozásmódjának a hire. Tény az, hogy az angol kormány rendkívül nagy propagandát fejt ki, hogy hadseregének létszámát növelje; ez a propaganda szükséges is volt; és nincs mit rajta csodálkozni, ha ismerjük az angol viszonyokat. Angliában nincsen általános hadkötelezettség. A katonai pálya szabad pálya mindazok részére, akik hajlandók belépni és megfelelnek a kívánalmaknak. Óriási falragaszok hirdetik mindenütt a felhívást a „British Army” kötelékébe való belépésre. Mint minden nagyszabású reklámnak, ennek is megvan a hatása. Ha látni akarjuk ezt a hatást, nem kell messze menni: csak a Trafalgar Squarera, ahol gyakori látvány, mint csapnak fel az angol ifjak katonának.

Angliában elég jó foglalkozás a katonáskodás. Kényelem, jó fizetés, jó bánásmód a feljebbvalók részéről. Nem egy katonaviselt emberrel beszéltem, aki élete legszebb időszakának tartotta a „British Army” kötelékében eltöltött 5 esztendőt.

Annak bizonyítására, mily szokatlan reklámokat használnak fel a hadsereg céljaira, szolgáljon a következő példa:

Egy alkalommal szemembe ötlött egy mozi hirdetése, amelyen óriási betűkkel volt felírva:

„The British Army

How it is made and used.”

Hallottam már valamit erről a két óráig tartó filmről és kaptam az alkalmon, hogy megnézzem.

Bent a helyiségben katonazene szólt és minden fegyvernemből egy-egy katona állott teljes diszben és vigyázz-állásban.

Nem sokáig kellett várakoznom az előadás kezdetére. Egy katonatiszt bekonferálta Nemtudomhogyhívják képviselő urat, az angol parlament tagját, aki angol szokás szerint énekelve szónokolt, meglehetősen alacsony szárnnyalással és itt-ott gyenge tréfákkal fűszerezve beszédjét, amelyhez azonban nagyon hálás publikum volt.

Végre elsötétült a terem; megélenkült a vászon. Felvonulások, egyes jelenetek — kissé túlzottan kedvező beállításban — váltakoztak; egészben remek filmnek adott életet.

Tagadhatatlan, hogy a kép nem tévesztette el hatását.

Az előadás végeztével érdekes kép ragadta meg figyelmemet a színház bejárata előtt. Egy hatalmas ir legény a Kensington Battalion esinos egyenruhájában buzgón csá-

bitgatta a körülállókat a belépésre; és akadt is egy pár jelentkező. Pár pillanatig állottam csak ott, amikor engem is megszólított egy katona, hogy nincs-e kedvem belépni az angol hadseregbe? Dehogy nincs, feleltem. Ő persze kapva-kapott a jó fogáson és buzgón kezdett adataim iránt érdeklődni, amelyet hasonló buzgósággal jegyezgetett be könyvébe. Kissé idegen hangzású volt már születésem helye is, de amikor nevemet mondtam meg, letörtén kiáltott fel: „Hiszen Ön nem angol!” „Hát persze hogy nem!” feleltem nagyon egyszerűen. Erre a derék hadfi bosszusan adta tudtomra azt, amit régen tudtam, hogy csak angol lehet tagja az angol armádiának. Így sült fel a buzgó hadfi, de legalább ezentúl a kiszemelt pasas nemzetisége után melegebben fog érdeklődni.

*

Ha megengedhetjük magunknak azt a luxust, hogy színházba járjunk, nem kis fejtörésbe kerül annak a kérdésnek a megoldása, melyik színházba menjünk is hát el? Lévé Londonban számos utca és minden utcában — két színház.

Azt irtam az imént, hogy luxus a színházba járás. Erre a megjegyzésre mintha gnyos mosolyt látnék t. olvasóim ajkán! De, tudom, elhül a mosoly ajkukon, ha utólagosan megjegyzem, hogy az itteni szin-

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár

FEST

TISZTIT

MOS

A LEGSZEBBEN.

— Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve. —

FONTOS! Nagyvárad: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

tott rendeletét. A rendelet fölött a képviselőházban nem indulhat meg vita. Ez a rendelet nem jóváhagyás végett kerül a képviselőház elé, hanem ezt a rendeletet csak bemutatja a belügyminiszter, úgy mint például a kormány be szokta terjeszteni az ország közállapotairól szóló évi jelentését. E miniszteri rendelet a bemutatással végleges törvényerőre emelkedik.

A debreceni merénylet a román kamarában.

A bukaresti kamara folyosóján az a hír terjedt el, hogy gróf Berchtold, a monarchia külügyminisztere gróf Czernin bukaresti követ útján a román kormánytól Mandasescu Szilviunak és Catarau két barátnőjének kiadatását kérte. A külügyminiszter állítólag azzal okolja meg a kérést, hogy Mandasescu magyarországi származású, tehát neki is, valamint Catarau két magyar barátnőjének a magyar bíróságok előtt kell felelni. Mandasescu eddig csak azzal van vádolva, hogy utlevelét Catarauknak adta és ezzel lehetővé tette a debreceni merényletnek, hogy Csernovitzba jusson, majd külföldre szökjön. Catarau két barátnője, Salamon Marietta és Himmesné állítólag segédkezett Catarauknak a merénylet előkészítésében.

Politikai és jogász körökben nagy feltűnést keltett ez a hír. A folyosókon nagy izgalommal tárgyalták és a legerélyesebben tiltakoztak az ellen, hogy a román kormány teljesítse ezt a kérelmet. Azt mondják, hogy Mandasescunak semmi része sincs a bombamerényletben, különben is Buzeuban született és román parasztnak gyermeke. A kamara egyik tagja, Joanitescu Pompilius kép-

házakban 3 guinea (körülbelül 70 K.) egy páholynak az ára, a földszinti helyeké pedig 5-6 shillingtől fölfelé. Mindennek dacára nem ritkák a táblás házak és igen sokszor látni a Minden hely elkelt! tábláskát kitéve.

A teret az operette-színházak uralják. A drámai színműveknek is van ugyan elég színházuk, de operájuk — az tulajdonképpen nincsen. Mondják, hogy volt „Royal Opera house” a Covent Gardenben most is vannak benne előadások, de csak egyes alkalmakkor. Legutóbb Wagner „Parsival”-ját adták elő. Bármennyire szerettem volna is meghallgatni, hogy összevessem a Hamburgban hallott előadással, nem voltam rá képes, mert időm nem engedi, hogy székemet a box officehoz téve esetleg a késő délutánig ott üldögéljek és — harisnyát kössek, ahogy az angol hölgyek teszik, akik hivatalban levő férjük helyett magok váltják meg a belépő jegyet.

A napokban egy otthon is jól ismert operette, a Leányvásár — itt Marriage Market — 300-ik előadását fogjuk ünnepelni a Daily Theatreben; egyik női címszerepét Petrás Sári játssza. Bizony szép dolog, hogy magyar operette olyan közkedveltségnek örvendjen, mint a Marriage Market. A 300-ik előadást 300 napon egymásután érte el.

Petrás Sárít nagyon szerették otthon is. Amde sokkalta könnyebb elnyerni a honfitársak szeretetét, mint a hideg angolokét, akik előtt idegen származású nagyrítván lesz kedvelt színész. Petrás Sárink pedig az! Ha meggondoljuk, nem utolsó dolog Londonban felkapott színész lenni, mert újabban a mágus urfiak különös előszeretettel vezetik Thalia papnőit családi kandallójukhoz.

Kovács Endre.

viselő ez ügyben valószínűleg interpellációt intéz a kormányhoz.

Biztosra veszik Bukarestben, hogy a román kormány sem Mandasescut, sem a két nőt nem adja ki, mert ha valami részük volna is a bombamerényletben, ezt az egész bűnyűgyet itt politikai ügynek tekintik és tetteit nem adják ki.

Mandasescu ügye foglalkoztatta a bukaresti törvényszéket is, Mandasescu ugyanis letartóztatása ellen felfolyamodott a törvényszékhez s ennek harmadik osztálya tárgyalta a felfolyamodást. A bíróság elutasította Mandasescu kérelmét. Jogász körökben úgy mondják, hogy a három tagú bíróság egyik tagja Mandasescu szabadlábra helyezését kívánta, de az elnök és az egyik bíró leszavazta. Politikai körökben ezt is a monarchiának tett engedménynek tekintik és hangoztatják, hogy Mandasescut, aki közönséges utlevélkihágásnál egyebet nem tett, ki kell boesátani a fogházból.

Közigazgatási élet.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.

Tegnap, csütörtökön délután tartotta rendes havi ülését Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága.

A szokásos jelentéseken kívül elintézték a folyó ügyeket s érdekesebb dolog nem fordult elő.

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt jelen voltak: Rimler Károly polgármester, Németh István kir. pénzügyigazgató, Varró Domokos műszaki tanácsos, dr Thury László városi főügyész, Orbán Károly kir. segédtanfelügyelő, dr Mayer László városi főorvos, dr Moskovits József, dr Medvigy Gábor, Miskolczy Barna, dr Istvánffy István, dr Mihelffy Lajos, Rádl Ödön, dr Adorján Armin, Kellner György, Molnár Imre gazdasági felügyelő, Heringh Sándor jegyző.

A megnyitás után felolvasták a polgármester havi jelentését, amelyből közöljük a következő érdekesebb adatokat:

A közegészségügyi állapot márciusban kedvező volt, mert a születések száma 31-el multa felül a halálozásokat. Kanyaró 31 esetben, halálozás nélkül, difteritis 15 esetben, 1 halálozással, vörheny 10 esetben, 1 halálozással, hasi hagymáz 5 esetben, 2 halálozással, hökhurut 5 esetben, 1 halálozással. A Szent László járványkórházban ápolgatott 28 beteg. A gyermekkórházban 93 fekvő, 282 fennjárom beteg ápolgatott.

Született 78 fiu, 88 nő, elhalt 68 férfi, 67 nő, összesen 135 egyén. 5 éven alul elhalt 31 gyermek.

A közbiztonsági állapot normális volt. Lopás 172 esetben, csalás 6, sikkasztás 21, vagyonrongálás 11, súlyos testi sértés 18, könnyű testi sértés 30 fordultak elő.

Letartóztatva volt 16 egyén.

Külföldi utlevelét 31 esetben adtak ki, ezek közül kivándorlásra 9-et.

Kincstári adóban befolyt 43428 K. 43 f., községi adóban 26190 K. 20 fillér.

Március hóban kiadatott 32 új iparigazolvány megszűnt 14 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

A kir. segédtanfelügyelő előterjesztésére az iskolákban a madarak és fák napját május 2-ára, kedvezőtlen idő esetén május 4-ére tüzték ki.

Néhány dologi végrehajtást rendeltek el, csekély összegekért, majd egy sereg gyógydíj-ügyet intéztek el s ezzel az ülés véget ért.

Negyven évig a vármegye szolgálatában.

Egy tisztviselő ünneplése.

Ma, amikor már minden alkalmat felhasználnak az ünneplésekre s széles keretek közt ünneplik meg a 10-15 éves szolgálatok évfordulóját is, kétszeresen érdemes a megemlékezésre egy olyan tisztviselő, aki negyven évig szolgált, mint közhivatalnok. Egy ilyen tisztviselő ünneplését, illetve bucsuzása ment végbe tegnap a vármegyházban.

Hant Gyula árvaszéki irodaigazgató mint már többször megirtuk, négy évtizedes szolgálata után minden marasztalás dacára is beadta nyugdíjaztatás iránti kérelmét és a törvényhatóság április elsőtől kezdődőleg nyugdíjazta is.

A derék tisztviselő teljes fizetéssel válik meg a vármegyétől. Hivataloskodását még a régi jó világban kezdte meg Hant s annak a régi bihari gárdának, a melyről oly sokat regélnek, ő volt az utolsó tagja, aki a megye szolgálatában megmaradt. Mint tisztviselő, végig küzdötte a boszniai hadjáratot is és a háboru után ismét elfoglalta a helyét az íróasztalnál és dolgozott a tisztviselősködés utolsó korhatáráig, a negyvenedik évig.

Hant Gyula büszkén tekinthet vissza az eltöltött negyven évre, mert minden felelősségének nagyrabecsülését kiérdemelte. És erre a kitüntető szeretetre, kiváló lelkiismeretessége, pontossága s nagy munkaszeretete képesítették. A vármegyénél mindenkor a legnehezebb és felelősségteljesebb helyeket töltötte be és ő mindenkor úgy felelt meg a reá ruházott feladatoknak, hogy hosszú negyven év alatt még csak meg sem intették soha.

Április elsején a vezetése alatt lévő hivatal személyzete valóban könnyek közt bucsuzott el volt főnökétől. Ebből az alkalomból pompás emléktárggyal lepték meg, amit szép beszéd kíséretében adtak át. Hant Gyula irodaigazgató, akit mindenki kemény, vihar-edzett embernek ismert, könnyek között bucsuzott a hivataltól, ahol negyven évet töltött, ahol minden butor, helyiség összevont növe a lelkével.

Az árvaszék tisztikara szintén ünnepélyesen fog elbucsuzni Hant Gyulától. A tisztikarban rendező bizottság alakult, mely a bucsuzás és jubileum ünnepélyes előkészítését végzi. Tudomásunk szerint április 8-án diszes emlékalbumot adnak át a derék tisztviselőnek és ugyanezen a napon bankettet rendeznek a tiszteletére.

A sajtótörvény végrehajtási utasítása.

Szombaton megjelenik a sajtótörvény végrehajtási utasítása. Az utasítás a sajtótörvény életbelépése napjára április tizenkettedikét jelöli meg. Egyebekben az utasítás csak adminisztratív intézkedéseket tartalmaz s a törvény egyes terminus technikusait írja körül.

Dr Papp János előadása a sajtótörvényről.

Értékes előadást tartott dr Papp János a Nagyvárad szerkesztője a sajtótörvényről a város háza nagytermében tegnap délután. Az előadást nagy közönség hallgatta végig, kik között sokan voltak a törvényszék és a kir. tábla büntető birái közül és az ügyészség tagjai majdnem teljes számban.

Az előadó a törvény ismertetésén kívül kiterjeszkedett a törvény bírálatára is, melyben oda konkludált, hogy a törvényben vannak hézagok, vannak homályos intézkedések, de általában el lehet mondani, hogy a törvény nem olyan félelmes, mely az igazi, a lelkiismeretes sajtót megbénítaná működésében. A törvény korlátozza azt az abszolút szabadságot, hogy gondolatait sajtó útján mindenki szabadon közölheti és terjesztheti, de bizonyos korlátok nélkül nincs szabadság. Ez után a törvény után is van sajtószabadság Magyarországon.

A előadó legfőbb agálya a törvény 11. §-a ellen szól, mely a sajtótermék utcai terjesztéséről intézkedik. Az a hatóság, mely az utcai elárúsításra az engedélyt megadta, azt visszavonhatja, ha a sajtótermék közrendet, közérköcsiséget sértő osztály, vagy hitfelekezeti elleni gyűlöletet ébreszt, vagy a családi élet ügyeit közérdek nélkül tárgyalja. A törvény hiányos azért, mert nem mondja meg, hogy a lapnak azt az egy példányát nem lehet terjeszteni, vagy általában megvonható-e a laptól a terjesztés joga.

Az előadó helyesli, hogy a lapbiztosítékot felemelték, mert ettől várja, hogy meg fog szünni az a laptömeg, amely Magyarországon abnormis módon megnőtt. Budapesten 30 lap. Berlinben csak 18.

A helyreigazítási jogot helytelennek tartja az előadó, s azt hiszi, hogy eleinte tömegesen fognak vele élni, de később, ha belátják, hogy semmit sem ér az ilyen kényszerhelyreigazítás, akkor nem fognak vele élni, mert nem lesz hatása a kiigazításnak, melyről tudják, hogy a lap csak kényszerűségből adott helyt. Egyetlen korrrektívuma a kiigazításnak, hogy a lap csak ténybeli kijelentéseket s egyszerű cáfolatot tartozik közölni éppen oly terjedelemben és csak akkor, ha a helyreigazítás valótlansága nyomban kétségbevonhatatlanul nem bizonyítható. Ha a szerkesztő nem közli a helyreigazító nyilatkozatot, a nyilatkozó a járásbírósnál bepanaszolhatja, a hol az ügyben harmadnapra tárgyalást kell kitűzni s a járásbírósa állapítja meg, hogy közölni kell-e a helyreigazítást. Felelő esetében a törvényszék 3 napon belül végérvényesen dönt.

A budapesti államrendőrség megtagadta a rendőri sajtóiroda jelentésének kiadását is, az új törvénytől félve, mely szerzőként tünteti a cikk megrendelőjét s azt, aki a szerzőt rábirta a cikk büntető törvénybe ütköző tartalmának megírására. Ez a félelem tévedésen alapul, mert a rendőrség senkit sem bír reá a sértő tartalmú cikk megírására azzal, hogy az elfordult tények vázlatát közli a sajtóval. Az államrendőrség e félelme jellemző tünet, hogy mily félelmesnek tartja a közönség az új sajtótörvényt, mert azt nem ismeri s mert özönével látta az új törvény ellen irt cikkeket. Mindig úgy volt félünk attól, amit nem ismerünk.

A 39. §. szerint a sértett a sajtóközleménnyel okozott vagyoni kárának megtérítésén felül nem vagyoni kárért is megfelelő pénzbeli elégtételt követelhet, amennyiben a méltányosságnak megfelel.

Ez az intézkedés is félelmes azok előtt, akik nem tudják, hogy eddig is így volt. Hisz nem is oly rég ítélték el egy helyi lapot kártérítésre azért, mert egy kereskedőről azt írta, hogy fizetésképtelen.

Az előadó tulszigoru intézkedésnek tartja a törvénynek azt az intézkedését, hogy sajtóper esetén a valódiság bizonyításánál ez iránt az előterjesztést a vádirat közléséből 8 nap alatt köteles megtenni. A joggyakorlat bizonyára enyhíteni fog ezen, s a bíróság elfogadja a bizonyítékokat 8 nap után is.

Az előadó azzal zárja be előadását, hogy a törvény bizonyára eléri azt a célt, hogy az újságok sokszor durva hangját megfogja valóítani s lehetetlenné teszi, hogy kétes alakok szerepeljenek a hírlap írásterén kalóz célu lapjaikkal.

KERÜLJE mindenki Amerikát.

Panasz levél a dollárok hazájából.

A kétségbeesett emberek menedékhelyéről, Amerikából, hozott a posta tegnap levelet Réz Bertalannak. A levelet Gyenge Gábor nyugalmazott városi tűzoltó küldte. Gyenge ugyanis, mikor Nagyvárad városától megvált, a Vulkan-féle téglagyárban nyert alkalmazást, mint gyárvezető. A Vulkan-gyár az építkezések megszüntével szintén beszüntette az üzemet és Gyengének is felmondott. Gyenge a megtakarított pénzével Amerikába vándorolt, ahol rózsás jövőt jósoltak neki a hajóvállalatok ügynökei. A rendkívül sok ígértből, hogy mi vált be, arról szomorúan számol be levelében Gyenge Gábor.

Rendkívüli szenvedésekbe került — írja — míg csak Amerikába kijuthatott. Utközben hat helyen vizsgálták meg különböző hatósági orvosok. Azon a hajón, amelyen Gyenge utazott hétszáz kivándorló volt. A hétszáz emberből csak háromszázat találtak alkalmasnak a bevándorlásra, a többi négy-százat azzal az indokolással, hogy gyenge szervezetű, a hosszú ut után ismét hajóra ültették és vissza indították Európa felé.

A hajón kiállott szenvedések azonban csak a szenvedések kezdetét jelentették. A teljesen ismeretlen világban elindult munkát keresni. Heteken keresztül nem talált mást, mint munkát kereső embereket. A gyártelepeken és más vállalatoknál a rendőrség tartja fenn a rendet a munkakeresők százezrei között, akik ökölesapásokkal törnek utat maguknak, hogy elsőnek ajánlkozzanak.

— „Ha oda haza nagy a nyomor, itt az éhenhalás uralkodik” — írja Gyenge. „Mi ez a nyomor a magyarországihoz képest, hisz itt husz ember se él annyiból mint odaát egy”.

Keservesen panaszkodik Gyenge és hangoztatja, hogy ezerszer megbánta már a kivándorlást. Napok telnek el, míg valami ennyivalót tud szerezni. — Hosszu utána-járás után végre egy rokona protekciója folytán munkát kapott a kivándorló. Ez a

munka sem állandó, csak olyan kiegészítőféle. Pár hétig tart, aztán kezdődik minden elől-ről. A vállalatok itt is szüneteltetik a munkát. Ma a hatalmas gyártelepeknek tized-része sincs üzemben és a munkások száma ma tízszerese annak, ami évekkal ezelőtt volt.

Síralmas panaszkodás után, dollárok helyett az idehaza maradt család részére kértést küldött Gyenge. Azt is Réz Bertalannak.

Vegye kapitány ur védelmébe feleséget és gyermekeimet, én rajtuk nem segíthetek. En csak egy tanácsot tudok adni, bár nekem adták volna:

„Kerülje mindenki Amerikát.”

Igy fejezi be Gyenge a levelét, de ki fogja ezt a tanácsot megfogadni, hiszen Amerikát a dollárok világának ismeri mindenki.

VEREKEDÉS a Lloyd-kávéházban.

Egy főhadnagy és a kávé harca.

Az elmúlt éjjel kellemetlen incidens játszódott le a Lloyd-kávéház kabaré helyiségében. Egy tűzerőhadnagy Vidovich Leo rövid szóváltás után tetteg inzulált a tulajdonos fiát: Freifeld Henriket. Formális dulakodás fejlődött ki közöttük, amelybe az egész pincér-személyzet is belevegyült.

Késő éjjel, körülbelül három óraker ment be a kávéházba Vidovich Leó. A főhadnagy már egy kissé illuminált állapotban volt és amint belépett egy a legszebb hangu énekesnő után kérdezősködött. Freifeld megmondta, hogy a kisasszony beteg, napok óta nem lépett már fel. A főhadnagy látszólag megnyugodott. Leült és fekete-kávéért kért.

Alig ivott azonban két kortyot a kávéból egy új női tagra mutatott és a még ott álló Freifeldtől megkérdezte, hogy ki az? A tulajdonos megmondta. Rövid idő múlva újból kérdezett két nevet, az énekesnők nem voltak jelen. Freifeld eltávozott és leült egy vendég asztala mellé beszélgetni, a kávéház helyiségében.

Alig esukódott be utána a kabaré ajtaja, a pincérrel vissza hivatta a főhadnagy Freifeldet, aki azt mondta:

— Más dolgom is van. Nem érek rá főhadnagy ur!

Vidovich felugrott. Rákiáltott a tulajdonosra, aki azonban ismét elment. A főhadnagy utána kiáltotta:

— Gyáva zsidó!

Freifeld még mindig higgadtan fordult vissza és kérte Vidovichot, hogy ne csináljon botrányt, kezeit a zsebében tartotta. Ez aztán vérig ingerelte a főhadnagyot.

— Vegye ki a kezét a zsebéből, ha velem beszél, — majd megragadta Freifeld karját és kiakarta rántani a zsebéből, mikor pedig ez nem sikerült, kihuzta a kardját.

Azonnal elhallgatott a zene. Halálos esendült a kabaré helyiségére. De csak egy pillanatra. A következőben, már a két ember, Vidovich és Freifeld egymással szemben, egészen közel állottak. Vidovich kezében a felemelt kard. A kard lesujtott. Freifeld vérzett, a főhadnagy elesett, s fejét megütötte, úgy hogy vérzett.

A pincérek azonnal ott termettek. Az egyik széket ragadott, a másik sörösüveget, de a tulajdonos leintette őket. Vidovich felállott, megnézte a fejét, hogy vérzik-e. Aztán felvette a kabátját, sapkáját és kocsira ülve távozott.

A rendőrség részéről Egely Alajos kapitány, Bodó László felügyelő és Ehrlich Imre fogalmazó mentek ki a színhelyre a hol dr. Katz Lajos orvos mosta ki Freifeld sebeit. A rendőrtisztek felvették a jegyzőkönyvet, aztán eltávoztak.

Freifeld Henrik három helyen szenvedett sérülést. A bal és a jobb arcán és a homlokán. A sebek nem veszélyesek.

..HIREK..

Tájékoztató.

Április 3. d. u. fél 6-kor Kath. Kör bõjti estélye.

Április 5. d. u. 5 órakor: Váradvelencei Kath. Kör bõjti estélye.

* Az utolsó bõjti est. A nagyváradai Katholikus Kör ma tartja ebben a szezonban utolsó közmüvelődési estélyét. A rendkívül érdekes, tartalmas és fényes sikerű estéknek méltó befejezése lesz a mai. Dr. Krüger Aladár, lapunk felelős szerkesztője fog előadást tartani a világi nagybirtokról. Erről a témáról Ágoston Péter írt hosszabb tanulmányt s az előadó e kerül kerekedett irodalmi vitára is ki fog térni. A bõjti est műsora a következő: 1. Ábrányi Emil: A kis sayard fiu. Szavalja: Hilf László. 2. a) Meyerbeer: Cavatina Hugonották operából; b) Tosti: Barcarolla, éneklő Hubert Mancsi, zongorán kíséri Patzkó Aladárné. 3. Popper: Polonaise concert, cellon előadja Hubert Lajos, zongorán kíséri Hubert Mancsi. 4. A világi nagybirtokról. Előadás, tartja dr. Krüger Aladár.

* Előadás „Lourdesről“ a Kath. Legényegyletben. Ismerős már a váradai közönség előtt Weinmann Sándor főgimnáziumi paptanár neve, aki egy ízben igen értékes és magas színvonalon álló előadást tartott városunkban személyes tapasztalatairól, melyet Lourdesben töltött 49 napi tartózkodása alatt szerzett, ahol maga több esodának volt boldog szemtanúja. A jónévű előadó a Kath. Legényegyletben ápril 5-én, vasárnap délután 6 órakor fog előadást tartani „Lourdesről“ és a személyesen látott esodákról vetített képek kíséretében. Belépti díj nincsen.

* Áll a női szabók sztrájkja. A nagyváradai női szabó- és szabónőmunkások sztrájkba léptek, mert a most lejárt kollektív szerződés megújításánál a munkaadók nem teljesítették újabb kívánságaikat. A többek közt, a béremelésen kívül azt is követelik, hogy a munkásnőkre is terjesszék ki a kollektív szerződést. Eddig ezek havi 50 koronát kaptak, így heti 36 koronát kapnának. A munkaadók e követeléseket nem teljesítették s még eddig minden megegyezési kísérlet meghiúsult.

* Elveszett. Szombat éjjel 12 és 1 óra között a Kath. Körtől a Pannónia-szállóig elveszett egy darab szörme, mely egy női bunda paszománt átkötőjéül szolgált. Aki e szörmedarabot tulajdonosának Vízvezeték-utca 40. szám alatt átadja, 15 korona jutalom részesül.

* A nyilvános könyvtár márciusban. A téli szezon elmúlt; az olvasási kedv megesáppant, most már mindenki a szabad levegőre vágyik, hogy a hosszú télen elernyedő izmait és idegeit a szabadban újra fölfrissítse. A városi nyilvános könyvtár forgalmán látszik meg ez a jelentés legelőbb, ahol március hónapban már 496 látogatóval kevesebb egyén fordult meg, mint február hónapban. A nagyváradai könyvtár forgalma természetesen azért még most is oly nagy, hogy párját ritkítja az egész magyar földön. Volt a könyvtárban 2892 látogató, akik 3453 kötet könyvet olvastak s így egy napra 103 olvasó esik 124 kötet könyvvel. Legtöbb olvasó volt 21-én: 169, — legkevesebb: 15-én 15. Az olvasók között volt 1054 tanuló, 876 iparos, 433 kereskedő, 367 tisztviselő, (tanár, tanító) 87 főiskolai hallgató, 62 magánzó és házilány s 13 egyéb foglalkozású egyén. Az olvasott kötetek száma 3453, ebből 1848 szépirodalmi mű, 1605 ismeretterjesztő munka. — A kölesön forgalom még mindig korlátozott. Az erre vonatkozó szabályzatot most dolgozik a kiküldött bizottság.

* Körmönfont vigécek. Több helyről panaszos felszólamlás jutott hozzánk. Pár nap óta néhány vigéc könyvekre gyűjt aláírásokat s azzal állítanak be kiszemelt áldozataikhoz, hogy őket ez és ez a nagyváradai katolikus vezérferfiu küldötte az illetőkhöz. A szóban forgó vigécektől ez közönséges visszaélés. Senki Nagyvárad katolikus vezérferfiu közül semmiféle vigéceket fel nem hatalmazott arra, hogy nevével könyvre vagy akármire aláírásokat gyűjtsön. Ha a két vigéc akárkinél katolikus előkelőségek ajánlására hivatkozva bekopogtat, legjobb nyomban ajtót mutatni neki s őket megtanítani arra, hogy Nagyváradon nem lehet a közönséget hazudozásokkal lépni. Végszükség esetén a rendőrségre is lehet segítségért telefonálni.

* A Magyar gyermektanulmányi társaság nagyváradai fiókköre április 4-én, szombat délután 6 órakor, a városháza bizottsági termében felolvasó ülést tart, amelynek érdekes tárgya lesz: Ardos Frigyes főreáliskolai tanár előadása a „Munkaiskola“ (Az iskolai alkotó munka). Előadó ez alkalommal bemutatja kisebb kiállítás keretében tanulóinak munkáit.

* Áthelyezés. Az igazságügyi miniszter saját kérelmére járásbírói minőségben Zana János karánsebesi törvényszéki bírót a budapesti IV. kerületi járásbíróshoz helyezte át.

* Tisztázták az aszfalt-gyár vasutügyét. Tegnap számunkban megírtuk, hogy Balassa János dr. fővárosi ügyvéd előmunkálati engedélyt nyert egy keskeny vágányu iparvasut építésére. Ez az engedély érthető feltűnést kelthetett az illetékes körökben. Ma már azonban teljesen tisztázva van a helyzet. Az aszfalt-gyár ugyanis az engedélyt megvette Balassától és annak alapján fogja a saját vasutját kiépíteni. Természetes, hogy a vasut rendes nyomtávu lesz, amihez az engedélyt ezután szerzik meg oly formán, hogy annak alapján a személy szállítást is be lehessen vezetni.

* Pallaviczy Ede emléke. Pallaviczy Ede őgróf halálának évfordulója alkalmával ma a budai templomban gyászisteni tisztelet volt, melyet gyászünnepegy követett. Az ünnepélyen Apponyi Albert gróf beszédet tartott, melyben az elhunyt érdemeit méltatta az egybegyűltek előtt.

* Vérbe fagyva a sinek mellett. Tegnap a reggeli gyorsvonattal Dobos Lajos és Mészáros Károly máv. pályamunkások szállítottak Debrecenbe egy haldokló embert. Súlyos belső sérülések kínozták a szerencsétlent, azonkívül külső sérülések is bántották; a lába volt különösen összeroncsolva. Esméletemen kívül volt a szerencsétlen ember. Nem tudott beszélni. A kórházban osak éppen a nevéi tudták tőle megkérdezni és így megállapították, hogy Magyar Istvánnak hívják, dohányos, Gálospetriből. A kórházban ápolás alá vették, de Magyar István állapota mind rosszabbra fordult és délelőtt 10 órára meghalt. Bár a rendőrséget értesítették az esetről, de mire a rendőrtisztviselő kiment, hogy kihallgassa, Magyar István már halott volt. Ezután a rendőrség azokat az embereket hallgatta ki, akik Debrecenbe hozták Magyar Istvánt. Ezek elmondták, hogy ők sem tudnak semmit arról, hogy mi történt Magyar Istvánnal. Annyit tudtak, hogy tegnap reggel öt órakor Ermihályfalva és Érkörtvélyes között, a 34. számú őrház előtt vérbefagyva feküdt a vágányok közt. Balázs József pályamunkás talált rá és miután ott nem tudták orvosi segélyben részesíteni, bevittek Debrecenbe, a közkórházba. A rendőrség vizsgálatot indított, hogy szerencsétlenségről van-e szó, vagy pedig bűnügy történt?

* A Tisza pusztítás. Csongrádról jelentik, hogy a folyton áradó Tisza ma reggel a Csurgó nevű terület védelmére épült gátat elszakította és az ár több száz hold területen a szőlőket elöntötte.

* Kinevezés. A Budapesti Közlöny április hó 1. számában közli, hogy a m. kir. Pénzügyminiszter a cukortermelés megadóztatását érintő kérdésekben véleményadásra hivatott és az 1914—1916. évekre alakított fogyasztási adószaktanácsba a közismert Aszódi Mihály cukorka nagykereskedőnek a Kereskedelmi és Iparkamara által történt megválasztását megerősítette.

* Eladó házak. Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beoltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecsgető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x Kiadó lakások. Szöllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csí-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t.-nál, Kossuth-utca 6. szám.

x Warhanek halkonzervgyári lerakat Kossuth-utca, Sas palota Aszódi-nál. Bõjti idényre megjöttek a friss halkonzervek: Ostseetejes 16 fillér, ruszli nagy 4 fillér, göngyhering 10 fillér, file 6 fillér, pácolthering 12 fillér, borshal 2 fillér, mustár hering 16 fillér, angolna dekája 4 fillér, 1 doboz halsaláta rendkívül finom 50 fillér. Szardiniák gyári árban. Rendkívül sok féle tengeri halak.

x **ZOMBOR SANDOR** sebész- orvos műszer-kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x A legújabb **párisi kalap-ujdon-ságok** egyedül KOHN HELEN kalap-üzletében kaphatók. Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **A korzó szenzációs látványos-sága** lesz az a ragyogó, világvárosias üzlet-helyiség, mely a jövő héten nyílik meg a zárda épületében. A Trieszti Kávé, Tea és angol rum közvetlen behozatala című nagyszabású vállalat ez, melynek tulajdonosai széles körben előnyösen ismert nagyvárad kereskedők, Aszódy és Palotai. Ilyen üzletek csak a tengerparti nagyvárosokban vannak s bizonyos, hogy Aszódy Mihály, az üzlet társtulajdonosa, a kitűnő renoméjú kereskedő nagy szolgálatot tesz a fogyasztó közönségnek a fényes új cég megalakításával. A vállalatot, mely a fejlődő Nagyvárad kereskedelmi összeköttetését a külfölddel állandóan fenntartja s a város kávépiacát fejleszt, díszére fog válni a városnak.

* **Ritók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és cselédszobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Bihar-megyei Takarékpénztárnál.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihar-dobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

x Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevró v. bokszi fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 8, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. bokszi cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérneműek és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása **Fekete Jenőné** Szt. János-utca Kispipa mellett.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Szőlőkaró** első osztályu száraz, bármily mennyiségben, jutányos áron kapható: **Weiszberger és Társa** cég várad-velencei fatelepén. Helyi és vidéki telefon 688. szám.

* **Ingtalan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Sziehta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

Fogak és fogsorok úgy kacsukba mint aranyba foglalva szép padlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tactós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

**Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek**

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Péntek: Szerkesztő ur.

Szombat: Szerkesztő ur.

Vasárnap: Bibliás asszony.

A Cigányprimás legközelebb vasárnap délután kerül színre és az oparett nagyvárad, őszinte sikere mellett bizonyít, hogy a délutáni előadás iránt a közönség körében a legmelegebb érdeklődés nyilvánul.

A Szerkesztő ur.

Tristan Bernad és Alfréd Athis vigjátéka, a Szerkesztő ur mulatságoknál mulatságosabb jeleneteivel egész este vidám kacagásban tartotta a közönséget. A szerkesztő ur, aki egy kis vidéki városban egyszerre két lapot, egy radikális és egy konzervatív újságot szerkeszt, más-más néven, saját magával veszekedik a eikkeiben, s olyan pompás ötlet, hogy csak úgy ontja magából a legkacagatóbb jeleneteket, s a közönség a második, még inkább a harmadik felvonásban nagyon jól mulatott a bohózszerű, bonyodalmakon, fordulatokon.

A szerkesztő ur Gelidon hírlapíró, aki Bejm nyomdász radikális szocialista lapját szerkeszti, a nyomdász felesége, Leontine kedvéért, aki örülten megszerette a szerkesztőt. Az asszony azt akarja, hogy Bejm polgármester legyen, s emiatt a lap, A fáklya állandóan támadja St. Amorn bárót, aki szintén polgármester szeretne lenni és a konzervatívok vezére.

A báró végül is megvásárolja a lapot a nyomdásztól, aki szives örömet eladja 40,000 frankért, mert hisz őt csak a felesége ug-ratta bele az egész polgármesteri hecbe. Igen ám, csak hogy az asszony nem nyugszik bele a dologba, ráveszi a férjét, hogy új lapot indítsanak Világító torony címen. Az új lapnak Gelidon a szerkesztője.

A szerkesztőbe azonban szerelmes a báró leánya, s az ő kedvéért az újságíró, akit különben a báróék Montillae néven ismernek, elvállalja ennek a lapnak a szerkesztését is.

A két lap közt megindul a kisvárosi lapokat jellemző tollharc. Montillae Gelidonnal polemizál, a szerkesztő saját magával harcol, de harcuk megmarad az elvek harcának, sőt a szerkesztő szeliden meg is dicséri magát a másik lapban. Egyszer azonban Gelidon cikkét *Leontin* megtoldja néhány sértő mondattal, mire a báró pártja kényszeríti, hogy hívja ki párbajra Gelidont vagyis — saját magát.

A harmadik felvonás a párbaj színhelyén játszódik le. A szerkesztő ur barátja Larmoits segítségével majdnem ép bőrrel megmenekül a leleplezés elől s majdnem megvívja helyette a párbajt két helyettese. A végén azonban mégis ki kell derülni mindennek. Leontine beleszeret az egyik párbajsegédbe, Moriflore őrnagyba, a Szerkesztő ur pedig megszabadulva az asszonytól, megkéri a báró leánya kezét s ezzel az akkorddal a lovagiasság szabályai szerint elintéződik a bonyodalom.

Pompás, kacagató vigjáték, helyesebben bohózat s ha rendezői kék ceruza kihuzta volna azt az egy-két fölösleges lipótvárosi izléstelenséget, egy cseppet sem ártott volna a darabnak, amely néhol ugyis vontatott és elnyújtott.

Az előadás általában jó volt, de gyorsabban pereghetett volna; Tóth Elek a Szerkesztő ur szerepében most is brillirozott, állandó derűtségbe tartotta a közönséget s amikor a színpadon volt, valóságos vitte magával a darabot. Leontin szerepében H. Kőrösi Jaci nyújtott pompás alakítást, különösen ünnepelték a művésznőt és a közönség szép virágcsokorral fejezte ki őszinte szeretetét.

A papueskormány alatt levő, gyámoltalan nyomdász szerepében jó volt Sik Rezső, egy segédszerkesztő kacagató figuráját na-

gyon jól adta Rodócz. Bájós és kedves volt Polgár Mariska. Szintén jók voltak Leövey, Szarvassy Soma, Varsa Gyula, Gróf László, aki hasított nadrág bemutatásával keltett élénk derűtséget, — Telehár, Szabadkai, Pápainé, Sz. Rajz Irén a többi kisebb szereplőkkel együtt.

(m. l.)

SPORT

A NAC ülése. A NAC választmánya ma pénteken este fél 9 órakor a Pannónia különtermében igen fontos tárgysorozattal ülést tart.

A Kolozsvári AC. Nagyváradon.

Nagy érdeklődéssel várja közönségünk a vasárnap délutánt, mikor a NAC kitűnő vendégei a Kolozsvári AC labdarugói fognak bemutatkozni. A KAC. vezetősége tegnap sürgönyileg jelezte, hogy tartalékmentes teljes első csapatát küldi át, mely vasárnap délelőtt érkezik meg és délután 4 órakor tartja meg mérkőzését a NAC csapatával. A mérkőzés igen izgalmasnak ígérkezik, mert a KAC oly kitűnő játékerőt képvisel, hogy a NAC-nak teljes tudására lesz szüksége, ha egyenragu ellenfélként akar mutatkozni. A vendégesapatban több kitűnő, jónevű játékos van s az egész vendégesapat kiforrott, egységes összjátékkal rendelkezik. E nagy érdekességű mérkőzés délután 4 órakor kezdődik s megelőzi 2 órai kezdettel az Egyetértés—Törekvés bajnoki mérkőzését. Így vasárnap délután a Rhédei-kerti Sport-téren két érdekes labdarugó mérkőzés fogja szórakoztatni a közönséget.

IRODALOM

Kugutowicz-Litke: Világatlasza. A Magyar Földrajzi Intézetnek ez a hatalmas vállalkozása füzetekben jelenik meg. A mű 16 füzetből áll, amelyek összesen 130 térképlapot tartalmaznak, hozzájön még 130,000 helynevet tartalmazó névmutató és terjedelmes szöveges rész. Bátran állíthatjuk, hogy az angolokon, franciákon és németeken kívül egy nemzetnek sincs birtokában ily hatalmas tudományos térkép-gyűjtemény. A Világatlasznak most jelent meg a 9-ik füzet. Pompásan bontakoznak ki az eddig közrebocsátott 72 térképlapból a mű körvonalai. Egyik kiváló tudósnak találon jellemzi a munkát következő soraival: Végre hát a magyar ember is úgy tekintheti a világot, mint amely az ő hazáját veszi körül, hiszen eddig úgy éreztük a német térképek alapján, amelyeknél természetesen Németországon fekszik a fősúly, hogy a világon vagyunk ugyan mi is, de csak afféle függeléke vagyunk annak. Micsoda fölemelő érzés most Magyarországot látni egy Világatlasz középpontjának! Szinte úgy érzi az ember, mintha most zökkent volna bele a kerékvágásba. Hiszen eddig mindig az ut mellett jártunk. Igazán se tüled, se hozzád. Tizennyolc térkép beszél ebben a Világatlaszban a mi édes hazánkról, holott eddig még a Debes-féle Neuer Handatlasban is meg kellett elégednünk azzal, hogy egyetlenegy térképen szerepeltünk és ennek a térképnek az aláírása is „Österreich-Ungarn volt.” Legujjabban Magyarország földtani, bányászati és néhány apróbb térképen kívül megjelent a Földközi tenger, Cseh- és Morvaország, Afrika dereka és Kelet (brit)

India Hátsó-Indiával. Különösen figyelmébe ajánljuk közönségünknek ezt az atlaszt, mert elsőnek hozza az Uj-Balkánt. A nagybecsű művet készséges örömmel ajánlom papságomnak — mondja Várady Árpád győri püspök. Prospektust és mintalapokat készítőmest küld a kiadóintézet (Budapest V. Rudolf-tér 6.)

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Szerencsétlenség

vagy gyilkosság?

Özv. Szilágyi Onucné már évek óta együtt élt Brátkán Popa Tógyerrel. A múlt év október 2-án súlyosan megsérült Popa Tógyer. Hogy mi volt a sérülés oka, ezt van bízva megállapítani a nagyvárad kir. törvényszék esküdtbirósága. Popa Tógyert beszállították a kórházba, ahol megállapították, a kezelőorvosa Timár Miksa szintén úgy nyilatkozott, hogy a seb egy hegyes karó szurásától származott. Popa Tógyer azt adta elő, hogy részegen bandukolt haza, az udvaron megbotlott és beleesett a felhalmozott hegyes karókba, innen eredt a sérülése. Ugyanígy vallott az asszony is. Közben az ember kiszökött a kórházból s néhány nap múlva belehalt a sérülésekbe. Halála előtt végrendekezett és mindent az asszonyra hagyott.

A hatóság előtt gyanusak voltak a sérülés körülményei. Erős gyanu merült fel, hogy nem szerencsétlenség, hanem bűncselekmény történt. Összeveszték az asszonyt és az ember és az asszony szurta meg az urát.

Letartóztatták és halált okozó súlyos testi sértés büntetése miatt indult meg az eljárás özv. Szilágyi Onucné ellen. Tegnap kezdte tárgyalni az ügyet a nagyvárad esküdtbiróság Szöllösy törvényszéki bíró elnökletével. Az asszony tagad, ártatlan a dologban. Azt állítja, hogy szerencsétlenség történt. A tárgyalás két napig fog tartani.

I. Művészet, vagy ipar?

A rendőrkapitányi hivatal, mint rendőri büntető bíróság a tegnapi napon 50 korona pénzbüntetésre ítélte Stiászni Vilmos nagyvárad kirakatrendezőjét azért, mert a kirakatrendezéssel hosszabb idő óta iparszerűleg iparigazolvány nélkül foglalkozik.

Az ügy előzménye az volt, hogy a Mentor cégfestő társaság feljelentette Stiászni-t a cégfestő ipar jogtalan gyakorlása miatt. Stiászni azzal védekezett, hogy mint hivátos kirakatrendező jogosítva volt a foglalkozása körébe vágó festéseket elvégezni.

A rendőrhatalóság a tényállás teljes megismerése végett helyszíni szemlét rendelt el, s ennek eredménye képen Stiászni-t a cégfestés jogtalan gyakorlása miatt 50 korona pénzbüntetésre ítélte, de egyben felelőségre vonták azért is, miért nem váltott kirakat rendezésre jogosító iparigazolványt.

Es ide vonatkozólag érdekes védekezést terjesztett elő Stiászni, szerinte ugyanis a kirakat rendezés nem ipar, hanem művészet és mint ilyen annak folytatása az ipartörvénybe nem ütközik. A rendőrhatalóság e

különös védekezést nem fogadta el és Stiászni-t újabb 50 koronával sújtotta.

Az ügy a beadott felelkezés folytán a miniszter elé kerül.

TÁVIRÁTOK

A költségvetés a pénzügyi bizottságban.

Budapest, április 2.

A pénzügyi bizottság tegnap délután foglalkozott a költségvetéssel. Az előadó ismertetése után több hozzászólás történt, melynek során a pénzügyminiszterrel szemben bizalmat nyilváníttak. Teleszky János örömeinek ad kifejezést afölött, hogy különösen a kezelői állások szervezése találkozott bizalommal a bizottság előtt. Ezeknek az állásoknak rendszeresítése által a díjnokok ügye is rendezve lesz és kellőleg méltányolja az állam a szolgálati időt is. A kőszénbányászat ügyével ez alkalommal nem foglalkozik érdemileg, úgy szintén a földgáz dologával sem. Ebben a kérdésben különben kijelenti, hogy nincs kizárva annak a lehetősége, hogy a földgáz Budapestre vezessék. Végül is elfogadták az előadó illetve a miniszter javaslatát.

Báró Fejérváry Géza állapota.

Bécs, április 2.

Fejérváry Géza állapotában az utóbbi napokban rosszabbodás állott be. A kezelő orvos ma azonban kijelentette, hogy közeli katasztrófától nem kell tartani.

A boszniai helytartó a királynál.

Bécs, április 2.

Mandus Miklós boszniai helytartó ma kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt. A király igen szívélyesen fogadta Mandusot.

Kettős öngyilkosság.

Sopron, április 2.

Polly Vilmos és Somogyi Ödön ügyvédi irnokok ma reggel egy átlumpolt ójszaka után szívenlőtték magukat. Mindketten meghaltak. Az öngyilkosság oka családi viszály volt.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

B. H. A matyó háziipar kiállítás szombaton nyílik meg.

A husvét szamba szánt dolgozatokat sziveskedjenek t. munkatársaink még e hét folyamán hozzánk juttatni.

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADAR.

Ha nincs megelegetve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalni és gyászruhák **24 óra** alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállit utánvétellel

Balatonvidéki Méz kiviteli
Vállalat Balatonfőkajár.

Főképviseelőnk Nagyvárad és vidékére **BIRÓ JÓZSEF** ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számítva felvesz.

Árverési hirdetmény.

Biharvármegye köz. erd. albizottságának f. évi 715. sz. határozata alapján a Kardó községi volt urbéres birtokosság f. évi április hó 14-én délelőtt 10 órakor a község házán zárt írásbeli ajánlatokkal összekötött szóbeli nyilvános árverésen eladja a 30-47 k. holdnyi kiterjedésű és a rendszeres gazdasági terv szerint 1914—1922. évekre kijelölt vágásain nőtt 200 m³-nyi haszonfa és 1800 m³-nyi tűzifa tövén álló fakészletet.

Kikiáltási ár 8000 kor.

Bánatpénz 800 kor.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok a nyilvános árverés megkezdése előtt az árverést végző elnök kezeihez leteendőek.

Az árverési és szerződési feltételek a nagyváradai alsó m. kir. járási erdőgondnokságnál és alulírott birtokossági elnöknel Kardón a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kardó, 1914. évi márc. hó 30-án.

Ziter Ferenc
elnök.

Mezey János és Társasága

Nagyváradon,
Szent László-tér és Teleki utca sarkán.

Bőjti idényre: Étolajok, mindenemű páczolt halak, csemege sajtok, vaj és turó különlegességek, főzelék conservek aszalt és friss gyümölcsök.

Tisztán kezelt asztali ó- és ujborkok, desert borkok, pezsgők, bel- és külföldi likőrök és cognakok.

Legfinomabb faj-kávékeverék, gyorspörkölön egész napon át folyton pergelve bármily mennyiségben.

Husvétra prágai és kassai sódar.

Ajánljuk még

MAUTHNER-féle gazdasági vetemény és virágmagvakat. Arankamentesség és legmagasabb csirázóképességért teljesen szavatolunk.

A n. érdemű közönség szives pártfogását kérjük mély tisztelettel

Mezey János és Társasága

Telefon 249.

Telefon 249.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az
**uj csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percnnyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

FÁBIÁN J.

törvényszékileg bejegyzett cég
épület- és butor-asztalos

Nagyvárad, Pereces-utca 9. szám.

Elvállal minden ezen szakmába vágó munkákat szakszerű és pontos kivitelben, ugy helyben, mint vidéken. **Költségvetés díjtalanul.** Szives pártfogást kér

Fábián J., asztalos.

Dusafalva községben
mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5 sz. alatt a Nagyváradai Katholikus Kör új palotájában a

nyilvános étterem
megnyillott,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitűnő magyar konyha**, a legjobb zamatu **faj borkok.** Első minőségű **Dréher sör.** Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, ugy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becsés pártfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör.
vendéglőse.

Biharvármegye közig. erd. bizottságától.

715—1914. sz. kb.

Árverési hirdetmény.

Biharvármegye központi járásában fekvő Kardó község volt urbéreseinek Kardó község határában lévő erdejében a közig. erdészeti bizottság 715—914. kb. sz. véghatározatával kihasználásra engedélyezett 29·23 k. hold területen mintegy 200 m³ becsült müfa és 1800 m³ becsült tűzifa 1914. évi május hó 1-én d. e. 10 órakor Kardó község-házánál írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen tövön becsáron felül el fog adatni. A hivatalos megállapított becsérték, mint kikiáltási ár 8000 kor. azaz Nyolcezer korona, bánatpénz 800 kor.

Szabályszerűleg kiállított és 10% bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés kezdete előtt az árverelő bizottsághoz nyújtandók be, ellenben szabálytalanu és hiányosan felszerelt utó- és távirati, nemkülönben becsáron aluli ajánlatok visszautasítottak.

A részletes árverési feltételek és becslési adatok Kardó község-házánál és a nagyvárad m. kir. alsó járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1914. évi április hó 2-án.

Dr Fráter László
vármegyei aljegyző.

A
jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitért saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árák. **Abonensek naponta felvételnek.**

Nagyvárad város jéggyára
rendes nyári szállításait megkezdette

Előjegyzések t napi $\frac{1}{1}$ vagy $\frac{1}{2}$ tábla

vizvezeteki vizből készült higiénikus műjég

szállítására kérjük levelezőlapon vagy telefonon (651. szám) továbbítani.

A pontos és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik:

Nagyvárad város jéggyára

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyvárad sör!

mert szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellet olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

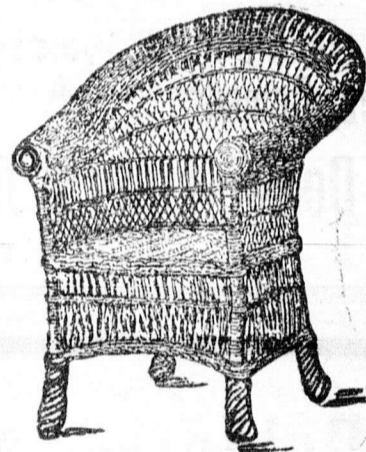
Nagyvárad Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Simon Lajos

kosárfonodája

Vizvezeték-utca 37. szám alatt.

Utazó és ruhás

kosarak

raktáron vannak.

ELVÁLLAL: mindennemű ezen szakmába vágó munkát fennott buterokat bármiféle kivitelben méltányos árakban számítok.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

$\frac{1}{4}$ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

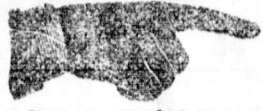
Uj sörraktár!

Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy

Kristály műjéggárunk

Uj sörraktár!

üzletkörét telepünkön **Gilányi-utca 5/7. szám** alatt sör nagybani elárúsításával bővítettük ki. A sörszükségleteknél levő különböző igények kielégítésére átvettük a már **40** évtizedek óta fennálló jó hírnévről és jóminőségű söréről ismert **Czell-Kolozs-Monostori sörgyárának képviselőjét**. Ezen sörgyár által termelt söröket már **március 1-től** hoztuk forgalomba úgy hordós, mint tisztán lefejtett állapotban, palackokban a legjutányosabb árak mellett. Egyidejűleg tisztelettel értesítjük a t. fogyasztóközönseget, hogy

„Kristály” műjéggárunkat

teljesen átalakítva, ismét üzembe helyeztük, és azt már ezután egész éven át üzembe tartjuk. Házhoz szállítunk vízvezetéki vízből előállított kristálytisza **műjeget** jutányos árak mellett. **Havi bérlet** rendszerre előjegyzések elfogadtnak. Nagyobb fogyasztóknak kedvezményes árt számítunk. A t. jégfogyasztó közönseget pontos és gyors kiszolgálásunkról biztosítva. Beesés pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Telefon szám **398.**

Szanditz és Társa

Telefon szám **398.**

Kristály műjéggár és sörkereskedelmi b. t.

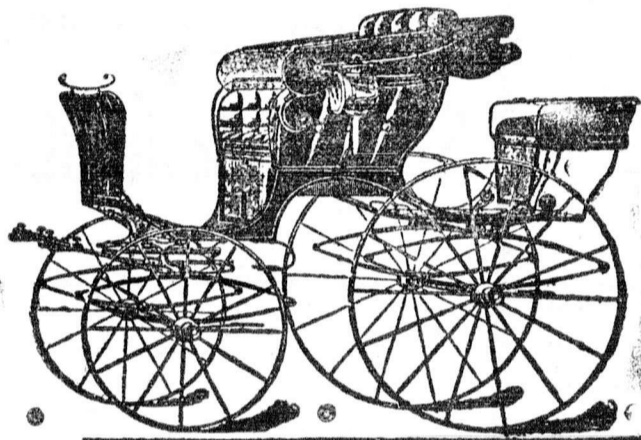
Uj dolog.

Oltott zsákmész

poralakban.

Szuperfoszfát Mútrágya legolcsóbb arban.
Fedellemez, Cement

Kondor Dezső Nagyvárad
Nagypiacz-tér 1. Telefon 9-69.

Standary György

kocsigyáros, volt es.
és kir. gyógykovács,

Lakatos-utca 10. szám.

Telefon: 866

Kész uj kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kivánatra rajzok után is készítenek a legmodernaebb kivitelben.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6-ik szám.

Részvénytőke **4.000.000** korona

Tartalékok **915.000** korona

Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó (cheque) számlára és azokat a mindenkori pénzvviszonyoknak megfelelő legmagasabb kamatláb mellett (naptól-napig) gyümölcsözteti.

Leszámitol **váltókat**.

Előlegeket nyújt **értékpapirokra**.

Építkezési és jelzálogkölcsonöket engedélyez.

Törlesztéses-jelzálogkölcsonöket nyújt 10—50 évi időtartamra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapirokat, beváltja a ki-sorsolt cimleteket és szelvényeket díjmentesen.

Foglalkozik továbbá a bankszakma összes ágaival.